

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)
7 iulie 1988*

Christopher Stanton și SA belge d'assurances „L'Étoile 1905“
împotriva
Inasti (Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants)

(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, formulată de Tribunal du travail din Bruxelles)

„Acțiune pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare – Prestare de servicii – Condiții de plată a contribuțiilor la sistemul belgian de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă — Articolele 7 și 52 din tratatul CEE“

Cauza 143/87

În cauza 143/87,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal du travail (Camera a treisprezecea) din Bruxelles, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Christopher Stanton

SA belge d'assurances, „L'Étoile 1905“, Bruxelles,

și

Inasti (Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants), din Bruxelles,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 7, 8 alineatele (1) și (7), 52, 59 alineatul (1), 60 alineatul (3) și 65 din Tratatul CEE,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnii J. C. Moitinho de Almeida, președinte de cameră, U. Everling și Y. Galmot, judecători,

avocat general: domnul G. F. Mancini

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal

după examinarea observațiilor prezentate:

---

* Limba de procedură: franceza.

— pentru domnul Christopher Stanton și SA „L'Étoile 1905“, de către Jean Bayart și François-Xavier de Dorlodot,

— pentru Inasti, de domnii J. Lejuste și J. V. de Weirt,

— pentru guvernul belgian, de domnul J. Buchmann,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul E. Lasnet și F. Herbert,

având în vedere raportul de ședință și în urma procedurii orale din 8 martie 1988,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 15 iunie 1988,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin hotărârea din 30 aprilie 1987, primită la grefa Curții la 11 mai 1987, Tribunal du travail (Camera a treisprezecea) din Bruxelles a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratat, două întrebări preliminare privind libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu care opune Institut national pour l'assurance des travailleurs indépendants (denumit în continuare „Inasti“) domnului Stanton și societății al cărei administrator a fost, începând cu anul 1979, cu privire la plata contribuțiilor la sistemul de securitate socială belgian al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă pentru această activitate profesională.

3 Domnul Stanton desfășoară o activitate salariată în Regatul Unit și în această calitate contribuie la sistemul britanic de securitate socială pentru salariați. Acesta solicită să fie scutit de la plata contribuției în cauză în temeiul articolului 12 alineatul (2), din decretul regal nr. 38 de organizare a statutului social al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă (Moniteur belge din 29 iulie 1967). Din această dispoziție rezultă că lucrătorul care desfășoară o activitate independentă nu datorează nici o contribuție în cazul în care veniturile sale în această calitate nu ating un plafon stabilit și în cazul în care, în afară de această activitate, el exercită în mod obișnuit ca activitate principală o altă activitate profesională.

4 Cu toate acestea, Inasti susține că „altă activitate profesională“, menționată la articolul 12 alineatul (2), menționat, și astfel cum este precizată la articolul 35 din decretul regal din 19 decembrie 1967 (Moniteur belge din 29 decembrie 1967), modificat prin decretul regal din 15 iulie 1970, privește exclusiv funcții de salariat din cadrul unui regim belgian de securitate socială.

5 Apreciind că argumentele astfel prezentate de părțile în litigiu ridică o problemă de interpretare a legislației comunitare, Tribunal du travail din Bruxelles a suspendat pronunțarea unei hotărâri și a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Refuzul unui stat membru de a scuti total sau parțial resortisantul altui stat membru, furnizor de servicii în acest (prim) stat membru, de la plata, în acest stat, a contribuțiilor la asigurările sociale corespunzătoare statutului său de lucrător care desfășoară o activitate independentă pentru activități de natură secundară exercitate în acel stat, în timp ce acesta este supus legislației asigurărilor sociale din celălalt stat membru în calitate de salariat, în baza activității sale principale, pentru motivul exclusiv că activitatea sa de salariat, exercitată „în mod normal și ca activitate principală“, se desfășoară în afara teritoriului statului membru unde este realizată prestația, este sau nu compatibil cu redactarea și/sau spiritul articolelor 7, 8 alineatele (1) și (7), 52, 59 alineatul (1), 60 alineatul (3) și 65 din tratatul de la Roma, din 25 martie 1957, de instituire a CEE (aprobat prin legea belgiană din 2 decembrie 1957)?

2) În cazul în care răspunsul la întrebare este negativ, dispozițiile comunitare aplicabile nu sunt incompatibile cu alineatele (1) și (3) de la articolul 35 al decretului regal (belgian) din 19 decembrie 1967, de stabilire a normelor generale de executare a decretului regal nr. 38, din 27 iulie 1967 cu privire la statutul social al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, în măsura în care nu se consideră ca fiind „altă activitate profesională“ — decât cea de lucrător care desfășoară o activitate independentă —, decât o activitate exercitată în orice caz în Belgia, chiar și în cazul în care aceste texte nu indică acest lucru în mod explicit? »

6 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din acțiunea principală, a dispozițiilor din legislația națională și cea comunitară în cauză, precum și a observațiilor prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar nu sunt reluate în continuare decât în măsura în care sunt necesare pentru raționamentul Curții.

7 Este necesar să se precizeze faptul că un sistem comunitar pentru lucrătorii care desfășoară o activitate independentă a fost instituit prin Regulamentul nr. 1390/81 al Consiliului, din 12 mai 1981, extinzând la persoane care desfășoară activități independente și la membrii familiei lor Regulamentul nr. 1408/71 al Consiliului (JO L 143, p. 1, ediție specială în limba română: capitol 05 volum 01 p. 202 - 233). În conformitate cu articolul 2 din acest regulament, acesta nu conferă nici un drept pentru o perioadă anterioară datei la care acesta a intrat în vigoare. Or, din articolul 4 reiese că regulamentul menționat nu a intrat în vigoare decât la 1 iulie 1982, adică după perioadele vizate de acțiunea principală (1979- 1980). Prin urmare, acest regulament nu se poate aplica acestor litigii, iar întrebarea adresată face, în mod corect, trimitere exclusiv la anumite dispoziții ale tratatului.

8 În acest sens, este necesar să se amintească faptul că, în temeiul articolului 7 din tratat, este interzisă orice discriminare pe criterii de naționalitate, în sfera de aplicare a tratatului.

9 Cu toate acestea, din dosar reiese că reglementările naționale, care sunt la originea acțiunii principale, se aplică fără distincție tuturor lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă care exercită o activitate profesională în Belgia și nu face nici o discriminare în funcție de naționalitatea acestor lucrători. Cu toate că acestea îi dezavantajează pe aceia dintre lucrători care desfășoară în principal o muncă salarizată într-un stat membru altul decât Belgia, Curții nu i s-a prezentat nici o informație care să permită stabilirea faptului că acești lucrători defavorizați sunt exclusiv sau în principal ne-resortisanți. Prin urmare, nu reiese că reglementările naționale în cauză pot fi considerate ca generând o discriminare indirectă pe criterii de naționalitate. În aceste condiții, este recomandabil să se scoată din discuție articolul 7 din tratat.

10 În continuare, este necesar să se amintească faptul că la articolul 52 alineatul (1) din tratat este prescrisă eliminarea restricțiilor privind libertatea de stabilire a resortisanților unui stat membru pe teritoriul unui alt stat membru și că, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, este vorba despre o normă de drept comunitar direct aplicabilă. Prin urmare, toate statele membre aveau obligația de a respecta această normă, chiar dacă, în absența reglementărilor comunitare privind statutul social al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, acestea își păstrau competența de a legifera în acest domeniu.

11 Astfel cum s-a pronunțat Curtea (a se vedea în special hotărârea din 12 iulie 1984, Klopp, 107/83, Rec. p. 2971, și hotărârea din 28 ianuarie 1986, Comisia împotriva Franței, 270/83, Rec. p. 285), libertatea de stabilire nu se limitează la dreptul de a înființa un singur sediu secundar în cadrul Comunității, ci implică și capacitatea de a înființa și de a menține, cu respectarea normelor profesionale, mai multe centre de activitate pe teritoriul acesteia.

12 Aceste considerații sunt, de asemenea, valabile pentru un salariat, stabilit într-un stat membru, care dorește să desfășoare, în plus, o muncă independentă într-un alt stat membru.

13 Ansamblul dispozițiilor din tratat referitoare la libera circulație a persoanelor vizează astfel să faciliteze, pentru resortisanții comunitari, exercitarea activităților profesionale de orice fel pe întreg teritoriul Comunității și se opun unor reglementări naționale care îi pot defavoriza pe acești resortisanți atunci când aceștia doresc să își extindă activitățile în afara teritoriului unui singur stat membru.

14 Legislația unui stat membru care scutește de contribuția la sistemul de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, persoanele care exercită ca ocupație principală o activitate salariată în acest stat membru, încă refuză această scutire persoanelor care exercită ca ocupație principală o activitate salariată în alt stat membru, are efectul de a defavoriza exercitarea activităților profesionale în afara teritoriului acestui stat membru. Articolele 48 și 52 din tratat se opun, prin urmare, unei astfel de reglementări.

15 În cele din urmă, este necesar să se arate că dispoziția națională în litigiu nu oferă nici o protecție socială complementară celor interesați, care sunt afiliați sistemului de

securitate socială și de pensii al statului membru în care aceștia își desfășoară activitatea salarizată principală. Prin urmare, obstacolul în calea exercitării activităților profesionale în afara teritoriului unui singur stat membru nu poate, în nici un caz, să găsească vreo justificare în acest temei.

16 În aceste condiții, este necesar să se răspundă întrebărilor preliminare că articolele 48 și 52 din tratat trebuie interpretate în sensul că acestea împiedică un stat membru să refuze lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă pe teritoriul acestuia, scutirea de la contribuția prevăzută în reglementările naționale care stabilesc statutul social al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, din motivul că activitatea salarizată care ar putea conferi dreptul la scutire este exercitată pe teritoriul unui alt stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

17 Cheltuielile efectuate de către guvernul belgian și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (Camera a treia),

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Tribunal du travail (Camera a treisprezecea) din Bruxelles, prin hotărârea din 30 aprilie 1987, hotărăște:

Articolele 48 și 52 din tratat trebuie interpretate în sensul că acestea împiedică un stat membru să refuze lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă pe teritoriul său scutirea de la contribuția prevăzută în reglementările naționale privind statutul social al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, din motivul că activitatea salarizată care ar putea conferi dreptul la scutire este exercitată pe teritoriul unui alt stat membru.

Moitinho de Almeida

Everling

Galmot

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 7 iulie 1988.

Grefier
J.-G. Giraud

Președintele celei de-a treia camere
J. C. Moitinho de Almeida